

**Gwybodaeth ategol ar gyfer
yr Amcangyfrif o Incwm a
Threuliau Archwilio Cymru
ar gyfer y flwyddyn a ddaw
i ben ar 31 Mawrth 2025**

Hydref 2023

Cynnwys

Crynodeb o'r Amcangyfrif	3
Trosolwg o Amcangyfrif 2024–25	3
Ein hymateb i'r Datganiad o Egwyddorion	5
Gwerth am Arian yn Archwilio Cymru	7
Ein Cyllideb 2024–25	13
Ein galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru 2024–25	22
Cynllun Ariannol Tymor Canolig	29
Atodiadau	30
1 Cyllideb Refeniw 2024–25	31
2 Cynllun Ffioedd Drafft 2024–25	33

Crynodeb o'r amcangyfrif

Trosolwg o Amcangyfrif 2024–25

- Gyda'r Amcangyfrif hwn rydym yn gofyn am gynnydd o 5.9% (adnoddau) i'n galwad gyffredinol ar gyllid Cronfa Gyfunol Cymru yn 2024–25, heb unrhyw gynnydd mewn arian parod o'i gymharu â'n Hamcangyfrif cychwynol ar gyfer 2023–24.
- Tri phrif sbardun y cynnydd sylfaenol yn ein Hamcangyfrif ar gyfer y flwyddyn nesaf yw cyflog, ehangu ein cynlluniau prentisiaeth a hyfforddeion graddedig a'r cynnydd ym mis Ebrill 2024 yng nghyfraniadau pensiwn y cyflogwr a gyhoeddwyd ym mis Medi 2023.
- Mae angen codiad cyflog oherwydd bod cynnydd yn Archwilio Cymru dros y ddwy flynedd ddiwethaf wedi bod ar ei hôl hi o'i gymharu â manau eraill yn y sector cyhoeddus yng Nghymru a chostau byw.
- Rydym hefyd yn gweld, am y tro cyntaf, nifer sylweddol o staff yn ymadael i gwmnïau cyfrifeg y sector preifat, yn Lloegr yn bennaf. Mae effaith y ffactorau hyn ar y cyd yn golygu cynnydd mewn trosiant staff, gweithredu diwydiannol parhaus, a morâl staff is. Rydym yn disgwyl i'r farchnad lafur fyd-eang am archwilwyr barhau i fod yn dynn am beth amser. Am y tymor hwy, felly, rydym yn dymuno buddsoddi ymhellach yn ein cynlluniau hyfforddeion llwyddiannus er mwyn cryfhau ac ehangu'r llif o dalent â chymwysterau ariannol i helpu i ddiwallu anghenion Archwilio Cymru a'r gwasanaeth cyhoeddus ehangach.
- Mae newidiadau eraill yn adlewyrchu'r costau dwyflynyddol sy'n gysylltiedig â'r Fenter Twyll Genedlaethol a diwedd y gostyngiad dwy flynedd y cytunwyd arno yn ein galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru yn ymwneud â dileu ein taliad Lwfans Teithio i staff.
- Mae'r cynllun ffioedd drafft sydd ynghlwm wrth yr Amcangyfrif hwn yn cynnig cynnydd cyfartalog o oddeutu 6.4% i'n cyfraddau ffioedd yn 2024–25 i fodloni pwysau chwyddiant ar ein cyllidebau cyflog.

Arddangosyn 1: newidiadau yn ein galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru 2024–25

	Newid			Arian Parod
	2024-25 £'000	2023-24 £'000	Adnoddau £'000	£'000
Gwaith archwilio	4,535	4,221	314	314
Budd ehangach y sector cyhoeddus				
• Hyfforddiant ariannol Cymru gyfan	870	630	240	240
• Cyfnewidfa Arfer Da	611	575	36	36
• Y Fenter Twyll Genedlaethol (costau blynyddol)	150	147	3	3
Ein costau rhedeg	2,853	2,923	(70)	(70)
Cyfalaf	310	310	-	-
Symudiadau nad ydynt yn arian parod			-	(522)
Gwaelodlin Cronfa Gyfunol Cymru	9,329	8,806	523	1
Cyllid cylchol y Fenter Twyll Genedlaethol	130	0	130	130
Gostyngiad dros 2 flynedd mewn Lwfans Teithio	0	(354)	354	354
Cyfanswm Cronfa Gyfunol Cymru	9,459	8,452	1,007	485

Ein hymateb i'r Datganiad o Egwyddorion

- 7 Ar 12 Gorffennaf 2023, ysgrifennodd y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol at Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid gan nodi'r ffactorau i lywio gwaith cynllunio cyllidebau yn y dyfodol ac asesiad gorau'r Llywodraeth o lefel y cyllid a fydd ar gael yn ystod y blynyddoedd i ddod.
- 8 Roedd y llythyr yn ei gwneud yn glir nad oes llawer o dwf mewn termau arian parod yng nghynlluniau dangosol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024–25 a bod ansicrwydd sylweddol o hyd ynghylch y cyllid a fydd ar gael yn ystod y blynyddoedd i ddod.
- 9 Rydym yn cydnabod y pwysau hwn ar gyllid cyhoeddus. Yn wir, y pwysau hynny sy'n gwneud gwaith Archwilio Cymru yn fwy hanfodol fyth. Ni fu'r angen i gael gwerth am arian o bob punt o wariant cyhoeddus, ac asesiad amserol dibynadwy o gyflwr rheolaeth ariannol a threfniadau llywodraethu yn sector cyhoeddus Cymru, erioed yn fwy.
- 10 Cyfrifoldeb yr Archwilydd Cyffredinol a Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru yw egluro'n glir i'r Senedd beth sydd ei angen i ddarparu hynny drwy swyddfa archwilio gyhoeddus gref, gynaliadwy ac annibynnol. Heb swyddfa o'r fath, mae'r risg o fethu â gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau prin hynny yn cynyddu'n fawr. Ac mae'r gost i'r pwrs cyhoeddus am y gwendidau sy'n codi'n gyflym o ganlyniad, lawer yn fwy na'r gost o gynnal trefn archwilio gyhoeddus o ansawdd uchel sydd ag adnoddau priodol.
- 11 Mae cyfanswm y gost o ddarparu sicrwydd a mewnwleddiad annibynnol Archwilio Cymru ychydig dros un geiniog am bob £10 sy'n cael ei wario ar wasanaethau cyhoeddus datganoledig yng Nghymru.
- 12 Fel y cyfeirir ato yn llythyr y Gweinidog, mae chwyddiant y Mynegai Prisiau Defnyddwyr yn uwch ar hyn o bryd na rhagolwg mis Mawrth Llywodraeth y DU o 4.1%–6.8% ym mis Gorffennaf 2023. Yn ôl y Swyddfa Ystadegau Gwladol, roedd y twf blynyddol cyfartalog mewn cyflogau rheolaidd ar gyfer mis Mai i fis Gorffennaf 2023 yn 7.8% yn gyffredinol, ac yn 6.6% yn y sector cyhoeddus – o'i gymharu â 4% i staff Archwilio Cymru.

- 13 Mae bron i 85% o'n costau mewn cysylltiad â'n staff. Roedd ein Hamcangyfrifon ar gyfer 2022–23 a 2023–24 yn darparu ar gyfer codiadau cyflog o 2.5% a 4% yn y drefn honno. Trwy arbedion ar gyllidebau eraill, roeddem yn gallu cyflawni cynnydd o 3% mewn cyflogau staff yn 2022–23, ond dim ond y 4% a ddarperir yn yr Amcangyfrif ar gyfer 2023–24 y gallwn ei gynnig. Mae hyn o'i gymharu â chynnydd o 5% a 7.8% yn y drefn honno yn enillion cyfartalog y DU ar gyfer y blynyddoedd hynny – sy'n ddiffyg o dros 6% dros y ddwy flynedd.
- 14 Mae cyrff archwilio cyhoeddus eraill wedi dyfarnu codiadau cyflog uwch i'w staff. Bu cynnydd o 3% a 6.5% yng nghyflog staff y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a chynigodd Audit Scotland gynnydd o 5.4% a 6% i'w staff yn y drefn honno yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae'r cynnydd cyflogau eleni ar gyfer staff y gwasanaeth sifil, llywodraeth leol, y GIG a rhannau eraill o'r sector cyhoeddus i gyd yn fwy na'r cynnydd yn Archwilio Cymru.
- 15 O ystyried asesiad Banc Lloegr y bydd chwyddiant yn parhau i fod yn uwch na 5% yn ystod gweddill 2023–24, mae'n annhebygol y bydd pwysau ar gyflogau yn dod i ben yn fuan. Er mwyn dechrau dod â'n graddfeydd cyflog yn unol ag eraill, ac i atal staff rhag ymadael i rannau o'r sector cyhoeddus lle mae'r cyflog yn well ac i'r sector preifat, rydym wedi darparu ar gyfer cynnydd yn ein cyllideb gyflogau i wneud iawn am y diffyg dros y ddwy flynedd ddiwethaf (3%) a 5% arall fel amcangyfrif o'r codiad cyflog yn 2024–25. Mae hyn yn effeithio ar ein cyfraddau ffioedd arfaethedig a'n galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru.
- 16 Gellir priodoli ychydig dros £90,000 o'r cynnydd flwyddyn ar ôl blwyddyn yng nghostau ein staff i'r newidiadau yng nghyfraniadau pensiwn cyflogwyr o fis Ebrill 2024 a gyhoeddwyd yn ddiweddar. Mae'r [Trysorlys wedi cadarnhau](#) y bydd y costau ychwanegol hyn yn cael eu talu'n ganolog.
- 17 Rydym yn ymateb i'r pwysau hyn o ran costau drwy nodi arbedion lle y bo modd. Rydym yn nodi ein cyflawniadau hyd yma a chynlluniau ar gyfer y dyfodol yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

Gwerth am arian yn Archwilio Cymru

Gwerth archwilio cyhoeddus

- 18 Mae'n darparu tryloywder ac atebolrwydd i drethdalwyr a'u cynrychiolwyr etholedig. Mae'n darparu gwybodaeth ariannol gywir a dibynadwy i gyrff cyhoeddus fel y gallent gynllunio a rheoli eu gwasanaethau a'u cyllid yn effeithiol.
- 19 Mae archwilio yn rhoi asesiad annibynnol i'r Senedd, cyrff cyhoeddus a'r cyhoedd o gyflwr rheolaeth ariannol a chorfforaethol yn y sector cyhoeddus a rhybudd cynnar o broblemau sy'n codi. Pan fo ansawdd neu amseroldeb archwilio yn lleihau, mae'r risgiau o wastraff, twyll a chamreoli yn cynyddu.
- 20 Ym mis Mehefin eleni, adroddodd Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Tŷ'r Cyffredin ar gyflwr archwilio cyhoeddus mewn llywodraeth leol yn Lloegr, gan ddisgrifio'r system archwilio llywodraeth leol fel un 'sydd ar fin torri'.
- 21 Mae'r ôl-groniad o archwiliadau sydd heb eu cwblhau mewn llywodraeth leol yn Lloegr yn arwyddocaol – mae'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol yn awgrymu cynifer â 1,000 ohonynt ar draws 300+ o awdurdodau lleol, ac mae rhai ohonynt yn dyddio'n ôl i 2015. Mae'r ôl-groniad hwn yn cyd-daro â nifer o gynghorau yn Lloegr yn cyflwyno hysbysiadau statudol ('hysbysiadau adran 114') sy'n eu hatal rhag mynd i unrhyw ymrwymiadau gwariant newydd ac eithrio i ariannu gwasanaethau statudol. Cyngor Hackney oedd y cyngor lleol cyntaf i gyhoeddi hysbysiad a.114 yn 2000 – y cyngor cyntaf i wneud hynny ers 18 mlynedd.

- 22 Dangosir y cyfuniad hwn o oedi wrth archwilio a straen ariannol difrifol gan rai methiannau llywodraeth leol uchel eu proffil yn Lloegr, gan gynnwys:
- ym mis Mawrth 2023, cyfeiriodd Adran Ffyniant Bro, Tai a Chymunedau y DU at gyfrifon Croydon ar gyfer 2019–20, 2020–21 a 2021–22 a oedd yn parhau i fod yn agored a phwysau ariannol presennol gan gynnwys £162 miliwn o wallau mewn cyfrifon hanesyddol yr oedd angen eu cywiro.
 - ym mis Mehefin 2023, mae Cyngor Woking wedi datgan na all ddarparu mwy na'r gwasanaethau sy'n ofynnol yn gyfreithiol ar ôl iddo nodi dyled o £2.6 biliwn (o'i chymharu â chyllideb flynyddol o £24 miliwn). Mae ei gyfrifon archwiliedig ar gyfer 2019–20 a'r blynyddoedd diweddarach yn rhagorol.
 - mae comisiynwyr a anfonwyd i gyngor Thurrock wedi nodi colledion o £275 miliwn ar fuddsoddiadau mentrus a wnaed gan ddefnyddio arian a fenthycwyd. Nid yw archwilwyr wedi cymeradwyo unrhyw gyfrifon gan Thurrock ers 2019–20.
 - yn 2023, nododd archwilydd allanol Cyngor Dinas Birmingham bryderon ynghylch digonolrwydd darpariaethau ar gyfer hawliadau cyflog cyfartal yn ei gyfrifon 2020–21 a 2021–22 a'i allu i gyflawni arbedion neu gynhyrchu incwm i ariannu'r hawliadau. O ganlyniad, mae'r Cyngor wedi rhagweld y bydd diffyg rhagamcanol o £87 miliwn ar gyfer blwyddyn 2023–24, a fydd yn cynyddu ar gyfer 2024–25.
- 23 Yng Nghymru, rydym mewn sefyllfa llawer gwell gydag ôl-groniad hanesyddol cymharol isel ar ein prif archwiliadau. Ar 30 Medi 2023, mae gennym ddau archwiliad awdurdod unedol 2021–22, un archwiliad parc cenedlaethol 2021–22 ac un archwiliad llywodraeth ganolog 2021–22 sydd dros ben, ac mae pob un o'r rhain yn ymwneud â materion archwilio yn y cyrff penodol. O ran archwiliadau 2022–23 hyd yn hyn, cwblhawyd yr holl archwiliadau GIG erbyn y dyddiad cau statudol (gydag un yn methu â chyflawni dyddiad cau gweinyddol cynharach Llywodraeth Cymru, sef 31 Gorffennaf).
- 24 Ond allwn ni ddim bod yn hunanfodlon – rydym ar ei hôl hi o'i gymharu â ble y dylem ni fod. Mae ein her recriwtio a chadw, a'r ôl-groniad o waith sy'n dal i fodoli ar ôl blynyddoedd COVID, yn golygu na fyddwn yn cyflawni'r holl archwiliadau llywodraeth leol yn brydlon eleni. Bydd hyn yn cael effaith ganlyniadol ar y flwyddyn nesaf, sy'n golygu ei bod hyd yn oed yn anoddach dal i fyny.

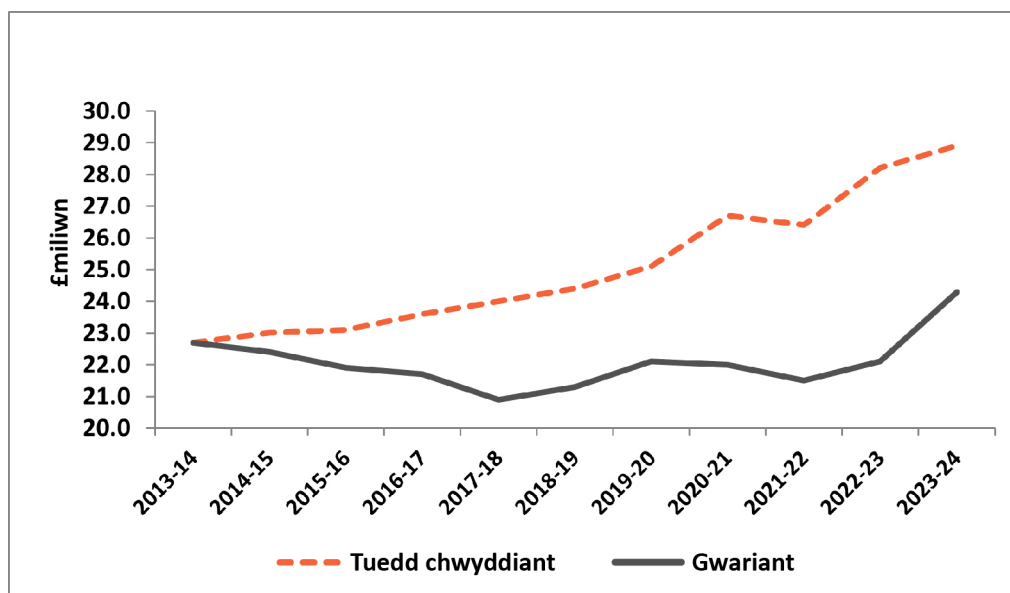
- 25 Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn benderfynol o sicrhau bod y Senedd yn deall y gost o ddarparu archwiliadau cyhoeddus o ansawdd uchel a goblygiadau peidio â gwneud hynny. Os na allwn gyflawni ein gwaith, ni fydd gan y Senedd, gwleidyddion lleol etholedig na'r cyhoeddwybodaeth ddibynadwy am lywodraethu a rheoli ariannol. Bydd hynny'n arwain yn gyflym iawn at wendidau a methiannau y bydd eu costau'n drech i raddau helaeth na'r gost o gynnal trefn archwilio cyhoeddus o ansawdd uchel sydd ag adnoddau priodol.
- 26 Gellir gweld pwysigrwydd cynnal o leiaf gryfder ein trefniadau presennol a'n darpariaeth amserol yng Nghymru o rai enghreifftiau eglurhaol diweddar:
- ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, pe na fyddai Archwilio Cymru wedi cyflawni ei archwiliad o gyfrifon ac adroddiadau llywodraethu, ni fyddai camreolaeth miliynau lawer o bunnau o arian cyhoeddus wedi ei darganfod;
 - costiodd gwaith archwilio pellach a gomisiynwyd wedi hynny gan gwmni sector preifat i archwilio'r materion a nodwyd gan Archwilio Cymru yn fwy manwl, dros 3/4 miliwn o bunnoedd;
 - rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn amodol ar archwiliadau cyfrifon 2022–23 pob un o'r saith Bwrdd Iechyd yn GIG Cymru. Rhybuddiodd hyn y Senedd am fethiant y mwyafrif o Fyrdau i gyflawni'r ddyletswydd statudol a ddeddfir gan y Senedd, er mwyn mantoli'r cyfrifon hyd yn oed dros gyfnod o dair blynedd;
 - mae ein harchwiliad o Amgueddfa Cymru wedi tynnu sylw at broblemau sy'n arwain at gost sylweddol i'r pwrs cyhoeddus. Trwy nodi ac adrodd yn gyhoeddus ar faterion o'r fath, gallwn obeithio osgoi costau tebyg yn y dyfodol.
- 27 Rydym wedi tynnu sylw at adroddiadau Amcangyfrif blaenorol y ffioedd archwilio cynyddol a godir gan y sector preifat o ganlyniad i bwysau rheoleiddiol a newid proffesiynol parhaus.
- 28 Un o achosion posibl yr oediadau wrth gynnal archwiliadau llywodraeth leol yn Lloegr a ddisgrifir uchod oedd y lefel isel o ffioedd archwilio ar gyfer yr archwiliadau hynny, fel yr adroddir yn [Adolygiad Redmond](#).
- 29 Ar hyn o bryd mae Public Sector Audit Appointments (PSAA), y corff sy'n penodi archwilwyr i gyrrff Llywodraeth Leol yn Lloegr yn ymgynghori ar gynnig i sicrhau cynnydd o 151% yn y ffioedd archwilio ar gyfer archwiliadau'r cyrrff hynny yn 2023–24.

- 30 Mae'r Gymdeithas Llywodraeth Leol, ymhlith cyrff eraill, yn derbyn y cynigion ac wedi galw ar y Llywodraeth i ddarparu cyllid i dalu am y cynnydd mewn costau amcangyfrifedig o £50 miliwn.
- 31 Er bod y cynnydd yn amlweddog – gan adlewyrchu lefelau ffioedd sy'n isel yn hanesyddol yn ogystal â rhagor o alw am archwiliadau – mae'n amlygu'r pwysau cost sy'n amlwg ar draws y proffesiwn archwilio ehangach.

Ein perfformiad hyd yn hyn

- 32 Rydym yn ymwybodol iawn o bwysigrwydd dangos ein bod yn mynd i'r afael â'n costau ein hunain ac yn darparu gwerth am arian.
- 33 Yn Archwilio Cymru, rydym yn ymdrechu'n barhaus i ddarparu archwiliadau cyhoeddus o'r radd flaenaf i'r sector cyhoeddus yng Nghymru yn y ffordd fwyaf costeffeithiol.
- 34 Yn ystod y deng mlynedd ddiwethaf, rydym wedi cyflawni gostyngiad o 16% mewn costau archwilio cyhoeddus yng Nghymru mewn termau real¹ er gwaethaf y cynnydd yng nghwmpas ein gwaith, cynnydd mewn gofynion o ran ansawdd archwilio a safonau archwilio newydd. Cynrychiolir y gostyngiad hwn yn **Arddangosyn 2**. Mae'r arbedion cronuss a gynhyrchwyd ar draws y blynyddoedd hynny yn cyfateb i bron i £33 miliwn.

Arddangosyn 2: cost archwilio cyhoeddus 2013–14 hyd 2023–24

1 Ar sail datchwyddyddion Cynnyrch Domestig Gros a gyhoeddwyd gan y SYG, Mehefin 2023.

35 Gwnaethom gyflawni'r arbedion hyn drwy'r canlynol:

- newid ffurf ein gweithlu yn sylweddol. Rydym wedi lleihau cyfran y cyfarwyddwyr a'r rheolwyr yn ein gweithlu ac wedi buddsoddi mewn rhaglen hyfforddi graddedigion a phrentisiaid – gan ddarparu cyfleoedd i ddisgyblion sy'n ymadael â'r ysgol a graddedigion yng Nghymru, a gwella symudedd cymdeithasol yn ogystal â darparu rheolwyr ariannol ar gyfer sector cyhoeddus Cymru yn y dyfodol.
- trefnu ein gwaith archwilio yn fewnol. Ers 2021–22, nid ydym mwyach yn defnyddio cwmnïau sector preifat i gyflawni ein gwaith archwilio. Yn hyn o beth, rydym yn unigryw ymhlith cyrff archwilio cyhoeddus y DU. Er bod hyn yn ychwanegu at y pwysau i gyflawni sydd ar staff Archwilio Cymru, mae hyn wedi diogelu'r pwrs cyhoeddus rhag y cynnydd sylweddol mewn prisiau am y gwaith hwn y mae asiantaethau archwilio eraill y DU yn ei brofi.
- lleihau costau teithio o £1.2 miliwn yn 2019–20 i £300,000 yn yr Amcangyfrif hwn. Gwnaethom drafod â'n hundebau llafur i gael gwared ar lwfans teithio a dalwyd i'n staff archwilio yn flaenorol ac rydym wedi newid y ffordd yr ydym yn gweithio i leihau ein teithio cyffredinol – gan ddarparu arbedion amgylcheddol yn ogystal ag arbedion o ran costau.
- rydym wedi symud i swyddfeydd llai a rhatach yng ngogledd a de Cymru, gan arbed oddeutu £250,000 bob blwyddyn er gwaethaf costau cynyddol am gyfleustodau.
- rydym yn defnyddio technoleg a dadansoddeg data i gyflawni ein gwaith archwilio mor effeithlon â phosibl ac i leihau ein teithiau ledled Cymru.

Ein cynlluniau ar gyfer y dyfodol

- 36 Mae ein Hadolygiad o Gynaliadwyedd Ariannol yn parhau i nodi meysydd y gellir gwneud arbedion pellach ynddynt. Yn 2023–24, mae'r Adolygiad Cynaliadwyedd Ariannol wedi llwyddo i nodi £500,000 o arbedion ar gyfer y flwyddyn, ac mae £238,000 o'r rhain yn digwydd o'r naill flwyddyn i'r llall. Gwnaeth hyn drwy'r canlynol:
- symud i swyddfeydd llai/rhatach yng ngogledd Cymru
 - herio ein cyllidebau nad ydynt ar gyflogau a'u lleihau lle bynnag y bo hynny'n bosibl
 - manteisio ar swyddi staff gwag ac adolygu ein gwasanaethau cymorth er mwyn lleihau swyddi.
- 37 Ar gyfer 2024–25, mae gennym darged arbedion heriol unwaith eto, sef £400,000 (yn ychwanegol at yr arbedion a nodwyd yn 2023–24) y byddwn yn ceisio ei gyflawni drwy'r canlynol:
- adolygu ein prosesau busnes i sicrhau eu bod mor effeithlon â phosibl ac yn defnyddio technolegau presennol a thechnolegau sy'n dod i'r amlwg.
 - herio ymhellach ein cyllidebau nad ydynt ar gyflogau a lleihau neu ddileu'r rhai nad ydynt yn darparu gwerth da am arian.
 - cael y gwerth gorau wrth gaffael
 - parhau i herio ein model gweithredu gan gynnwys faint y gallwn godi am ein staff archwilio a sut a ble yr ydym yn cyflawni ein gwaith archwilio.

Ein cyllideb 2024–25

Cyllideb 2024–25

- 38 Telir am oddeutu dwy ran o dair o gostau rhedeg Archwilio Cymru o'r ffioedd yr ydym yn eu codi ar gyrff archwiliedig am ein gwaith. Mae'r traean sy'n weddill, ynghyd â'r holl wariant cyfalaf, yn dod yn uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru – darperir rhagor o fanylion am hyn yn y bennod nesaf.
- 39 Mae'r Amcangyfrif hwn yn disgrifio cyfanswm ein cyllideb ar gyfer 2024–25 gan gynnwys y rhan honno a ariennir gan ffioedd. Mae Cynllun Ffioedd drafft ar gyfer 2024–25 sy'n esbonio sut y bydd ffioedd yn cael eu codi ar gyrff archwiliedig ynghlwm wrth y ddogfen hon.
- 40 Mae cyllideb refeniw fanwl mewn termau arian parod ac adnoddau ynghlwm fel Atodiad 1.

Costau staff, recriwtio a chadw

- 41 Mae bron i 85% o'n cyllideb yn ariannu cyflogau a chostau cysylltiedig ar gyfer oddeutu 300 o gyflogeion a gyflogir i gyflawni ein gwaith archwilio ledled Cymru – naill ai'n uniongyrchol neu drwy gefnogi'r gwaith archwilio hwn.
- 42 Y llynedd, tynnodd ein Hamcangyfrif sylw at y pwysau yn y farchnad gyflogaeth am staff archwilio cymwysedig. Mae'r pwysau hynny wedi cynyddu.
- 43 Mae prinder byd-eang o weithwyr archwilio a chyllid proffesiynol cymwysedig. Ar ddiwedd 2022, er enghraifft, ychwanegodd llywodraeth Seland Newydd 'archwilydd' at y 'Rhestr Werdd' fewnfudo, gan ddarparu fisa ar gyfer preswyllo yn syth i bobl sydd â chymwysterau addas.
- 44 Yn nes at adref, mae pob sefydliad archwilio – yn y sectorau cyhoeddus a phreifat – yn ei chael hi'n anodd recriwtio digon o staff cymwys. Rydym yn gweld cyfradd trosiant uwch nag erioed o'r blaen – dros 15% yn 2022–23 – gyda staff â chymwysterau cyfrifyddu yn gadael i fynd i rannau eraill o'r sector cyhoeddus lle mae cyflog yn uwch e.e. y GIG a llywodraeth leol, ac i'r sector preifat, yn Lloegr yn bennaf. Mae taliadau cydnabyddiaeth uwch yn y sector preifat bellach yn dechrau troi'r fantol yn erbyn atyniadau traddodiadol y sector cyhoeddus, megis buddion pensiwn, cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith, a chymhelliant gwasanaeth cyhoeddus.

- 45 Er mwyn arafu'r llif hwn o leiaf, mae'n rhaid inni gynnig cynnydd ystyrion mewn cyflogau – er mwyn dal i fyny â'r cynnydd a welwyd mewn rhannau eraill o'r sector cyhoeddus a chynyddu ein cystadleurwydd o'i gymharu â'r sector preifat. O ystyried y codiadau cyflog is na chwyddiant a ddyfarnwyd yn 2022–23 a 2023–24, teimlwn nad oes gennym unrhyw ddewis heblaw caniatáu cynnydd cyflog mwy sylweddol yn 2024–25 i ganiatáu i'n staff 'ddal i fyny' â gweddill y sector cyhoeddus.
- 46 Mae ein cyllideb staffio yn cynnwys darpariaeth ar gyfer arbedion disgwylidig o 5% oherwydd trosiant staff naturiol yn ystod y flwyddyn. Er ein bod wedi cyflawni neu ragori ar y targed hwn yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae risg o ran morâl staff, fel y dengys canlyniadau arolwg staff, a llai o incwm yn deillio o ffioedd os nad oes staff ar gael i ddarparu'r incwm fel y cynlluniwyd.
- 47 Ddwy flynedd yn ôl, cytunwyd yn rhan o setliad a negodwyd, y bydd Lwfans Teithio blynyddol o £3,350 a delir i'r staff yn cael ei ddiddymu o fis Ebrill 2024. Yn unol â'r setliad hwnnw, bydd cynnydd o £900 yn yr holl bwyntiau cyflog o'r dyddiad hwnnw², ar wahân i unrhyw ddyfarniad cyflog y cytunir arno.
- 48 Er y gallwn ddylanwadu ar ein gallu i recriwtio a chadw drwy ein cynnig cyflogaeth cyffredinol, credwn ein bod yn debygol o weld marchnad cyflogaeth heriol am beth amser eto. Mae ein profiad dros y blynyddoedd diwethaf yn dweud wrthym nad recriwtio staff cymwys yn allanol yw'r ateb.
- 49 Ychydig iawn o ymgeiswyr allanol y mae swyddogaethau cymwys a hysbysebwyd yn allanol wedi eu denu, er gwaethaf hysbysebion wedi eu targedu ar fyrdau recriwtio proffesiynol a sylw helaeth ar y cyfryngau cymdeithasol. Nid yw hyn yn benodol i Archwilio Cymru gan fod sectorau cyhoeddus eraill, cyrff gwasanaethau sifil a chwmnïau preifat hefyd yn ei chael hi'n anodd, gyda chwmnïau yn recriwtio'n ymosodol.
- 50 Credwn mai ffordd well, yr unig ffordd efallai, o sicrhau cynaliadwyedd hirdymor Archwilio Cymru yw datblygu a hyfforddi rhagor o'n staff ein hunain.
- 51 Mae gennym raglen datblygu prentisiaid a hyfforddai graddedig effeithiol iawn eisoes. Ar hyn o bryd, mae gennym oddeutu 60 o aelodau staff yn y sefydliad (un rhan o bump o'n holl staff) sydd naill ai ar ein cynllun prentisiaid neu ein cynllun hyfforddai graddedig. Bob blwyddyn, mae rhwng 10–15 o'r grŵp hwn yn cwblhau eu harholiadau terfynol ac yn cymhwyso fel cyfrifyddion siartredig.

2 Heblaw hyfforddeion a phrentisiaid yr addaswyd eu cyflogau yn 2022–23 i adlewyrchu'r effaith a gafodd colli'r lwfans ar gyflogau wedi eu meincnodi.

- 52 O ystyried cyflwr y farchnad, credwn mai'r ffordd orau o sicrhau iechyd hirdymor Archwilio Cymru yw cryfhau'r rhaglenni hyn ymhellach – cynyddu nifer y staff yr ydym yn eu cyflogi, cryfhau maes yr ymgeiswyr drwy ein gwaith allgymorth a'n marchnata, ehangu'r profiad hyfforddi drwy amlygu hyfforddeion i bob agwedd ar waith Archwilio Cymru, a gwneud rhai newidiadau ymarferol i ddyluniad y rhaglen i leihau nifer y staff newydd gymhwyso a gollir yn fuan ar ôl iddynt gymhwyso.
- 53 Mae ein Hamcangyfrif yn gofyn am £220,000 ychwanegol i'n cyllideb sylfaenol i'n galluogi i wneud hyn. Ni welir budd yr ehangiad hwn am rai blynyddoedd (mae ein cynllun prentisiaid yn rhedeg am ddwy flynedd, ein cynllun graddedigion am bedair blynedd). Ni fydd staff y flwyddyn nesaf yn gymwys, felly, tan ar ôl i'r Archwilydd Cyffredinol presennol gwblhau ei gyfnod yn y swydd. Ond bydd ehangu yn rhoi model gweithlu cryfach, mwy cadarn a chynaliadwy i'w olynydd, a'r Senedd nesaf.
- 54 Nid ni yw'r unig sefydliad sy'n cael trafferth recriwtio a chadw gweithwyr proffesiynol cymwys ym maes cyllid. Rydym yn gweld yr un her yn adrannau cyllid yn ein cyrff archwiliedig. Felly, mae ein cynlluniau hyfforddeion yn darparu budd ehangach i'r sector cyhoeddus, gan ein bod yn gwybod bod rhai o'n hyfforddeion llwyddiannus yn gadael Archwilio Cymru i ddilyn gyrfaoedd mewn rhannau eraill o'r sector cyhoeddus yng Nghymru ar ôl iddynt gymhwyso.

Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr

- 55 Gwneir prisiad o Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil bob pedair blynedd ac mae'n darparu'r wybodaeth sydd ei hangen i bennu cyfraddau cyfraniad y cyflogwr. Mae adroddiad prisio 2020 bellach wedi ei gyhoeddi ac, ar ddiwedd mis Medi 2023, cafodd cyflogwyr eu hysbysu am y cyfraddau cyfraniadau newydd a fydd yn cael eu talu o fis Ebrill 2024.
- 56 Yn dilyn trosglwyddo pob aelod gweithredol i alffa ar 1 Ebrill 2022, cytunwyd nad yw'r strwythur ar sail cyflog blaenorol yn briodol mwyach. Felly, bydd cyfraniad cyflogwr safonol yn cael ei gyflwyno.
- 57 Wrth baratoi am y prisiad, cyhoeddodd Trysorlys EF y byddai'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir ar gyfer pennu cost taliadau pensiwn yn y dyfodol (a elwir yn "SCAPE") yn cael ei gostwng o 2.4% i 1.7%. O ganlyniad, mae cost darparu buddion wedi cynyddu a bydd y gyfradd gyfartalog o ran cyfraniad y cyflogwr yn cynyddu i 28.97%.

- 58 Ar 30 Mawrth 2023, cyhoeddodd Prif Ysgrifennydd y Trysorlys Ddatganiad Gweinidogol Ysgrifenedig i gadarnhau'r gyfradd SCAPE newydd ac ymrwymiad i ddarparu cyllid ar gyfer cynnydd yng nghyfraddau cyfraniad y cyflogwr i gyflogwyr yr ariennir eu costau cyflogaeth yn ganolog drwy wariant adrannol. Darperir cyllid ar gyfer gweinyddiaethau datganoledig trwy Fformiwla Barnett.
- 59 Ar gyfer Swyddfa Archwilio Cymru, rydym wedi amcangyfrif y bydd y newid hwn yn peri cynnydd o ychydig dros £90,000 i'n bil cyflogau – gyda £20,000 yn cael ei dalu o Gronfa Gyfunol Cymru a'r balans yn cael ei dalu o ffioedd uwch i gyrff archwiliedig.

Safle

- 60 Mae Archwilio Cymru yn rhentu tair swyddfa ar brydles yng Nghaerdydd, Penlle'r-gaer a Chyffordd Llandudno. Fel y nodir yn ein Hail Amcangyfrif Atodol ar gyfer 2022–23 a'n Hamcangyfrif Atodol ar gyfer 2023–24, gwnaethom y penderfyniad i adleoli ein swyddfeydd yng Nghaerdydd a gogledd Cymru i safleoedd llai i ddarparu arbedion o oddeutu £250,000 (25%) y flwyddyn – gan leihau ein cyllideb safle yn 2024-25 i ychydig dros £730,000.
- 61 Rydym yn bwriadu adolygu ein gofynion gweithle yng ngorllewin Cymru ymhellach yn ystod 2024–25. Os penderfynir disodli neu adnewyddu'r trefniadau rhentu ar brydles presennol, efallai y bydd angen inni geisio cael Amcangyfrif Atodol yn ystod y flwyddyn – ar gyfer goblygiadau Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol 16 yn unig.
- 62 Ar gyfer 2024–25, rydym hefyd yn sicrhau lleihad o oddeutu £100,000 yn ein galwad am arian parod o Gronfa Gyfunol Cymru er mwyn adlewyrchu cyfnod di-rent ym mhrydles ein swyddfa yng Nghaerdydd. Yn unol â gofynion Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol 16, adlewyrchir manylion cyfanswm cost y brydles ddeng mlynedd yn ein cyllideb adnoddau.

Teithio a Chynhaliaeth

- 63 Yn 2019–20, gwariodd Archwilio Cymru £1.2 miliwn ar deithio a chynhaliaeth gan gynnwys £638,000 ar Lwfans Teithio blynyddol sefydlog i'n staff symudol.
- 64 Yn dilyn adolygiad gwerth am arian gan ein harchwilwyr allanol, gwnaethom y penderfyniad anodd i ddiddymu lwfans sefydlog i'r staff. Cytunwyd ar drefniadau pontio, gan gynnwys cynnig taliad ymlaen llaw neu gadw'r hawl i gael lwfans teithio tan fis Mawrth 2024 wrth drafod gyda'n partneriaid Undeb Llafur.

- 65 Ariannwyd y taliad ymlaen llaw yn rhannol o Amcangyfrif Atodol yn 2021–22 gyda'r cytundeb bod hyn yn cael ei adlewyrchu mewn galwad o £354,000 y flwyddyn yn llai ar Gronfa Gyfunol Cymru dros y ddwy flynedd ganlynol. Daw'r trefniadau pontio hyn i ben ar 31 Mawrth 2024 fel yr adlewyrchir yn yr Amcangyfrif hwn.
- 66 Ers pandemig COVID, rydym wedi gweld gostyngiad sylweddol mewn teithio wrth i'n staff newid i drefniadau gweithio hybrid newydd. Mae staff archwilio yn gweithio o'n swyddfeydd neu gartref yn bennaf yn hytrach nag mewn cyrff archwiliedig, gan leihau ein costau ni a'r effaith amgylcheddol yn sgil teithio.
- 67 O ganlyniad i'r newidiadau hyn, rydym yn disgwyl gostyngiad o ychydig dros £300,000 i gyfanswm ein gwariant ar deithio a chynhaliaeth yn 2024–25, sef gostyngiad o bron i 70% o'i gymharu â'r blynyddoedd cyn COVID.

Ffioedd Archwilio

- 68 Ar gyfer 2024–25, rydym yn bwriadu talu am oddeutu 66% o'n gwariant o'r ffioedd a godir gennym ar gyrff archwiliedig. Mae'n ofynnol yn ôl deddfwriaeth i ni beidio â chodi 'dim mwy na'r gost lawn' am y gwaith archwilio ym mhob corff archwiliedig. Rydym yn cyfrifo'r gost lawn hon ar sail ein cyllideb ar gyfer y flwyddyn a'r cyfraniad o Gronfa Gyfunol Cymru tuag at ein costau rhedeg.
- 69 Bydd ein gwaith ar gronfeydd Amaethyddol yr UE yn dod i ben yn 2024–25 i raddau helaeth ac rydym yn bwriadu defnyddio'r capasiti ychwanegol y bydd hyn yn ei ryddhau i ddechrau mynd i'r afael â'r ôl-groniad o waith archwilio sydd wedi datblygu ers y pandemig.
- 70 Rydym yn ymwybodol iawn o'r pwysau ariannol ar bob rhan o'r sector cyhoeddus a'n cyfrifoldeb i gyflawni ein gwaith archwilio mor effeithlon â phosibl. Rydym yn ymdrechu'n gyson, felly, i leihau cost gyffredinol archwiliadau i gyrff cyhoeddus, heb gyfaddawdu ansawdd yr archwiliadau hynny.
- 71 Llywodraethir yr incwm a dderbyniwn o ffioedd gan Gynllun Ffioedd, ac mae deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i ni ei gyhoeddi bob blwyddyn o leiaf.

- 72 Ceir ein Cynllun Ffioedd drafft ar gyfer 2024–25 yn y ddogfen Amcangyfrif hon (Atodiad 2). Fe'i cynhwysir i ddangos y gyd-ddibyniaeth rhwng yr incwm sy'n deillio o ffioedd a'r Amcangyfrif cymeradwy. Ar ôl ystyried yr Amcangyfrif a'r Cynllun Ffioedd drafft, byddwn yn gosod ein Cynllun Ffioedd ar gyfer 2024–25 gerbron y Senedd ac yna'n cadarnhau ffioedd amcangyfrifedig i'n cyrff archwiliedig ar gyfer y flwyddyn nesaf.
- 73 Ym mis Medi a mis Hydref 2023, gwnaethom ymgyngori â'r holl gyrff archwiliedig a grwpiau cynrychioliadol ar ein graddfeydd ffioedd arfaethedig ar gyfer 2024–25 a wnaeth lwfans ar gyfer cynnydd amcangyfrifedig o 6.4% yn ein cyfraddau ffioedd.
- 74 Derbyniwyd 18 o ymatebion a ddywedodd wrthym:
- fod cyrff archwiliedig yn parhau i groesawu darpariaeth yr NFI heb unrhyw gost;
 - er ei fod yn cydnabod y pwysau chwyddiant a wynebir gan gyrff Archwilio Cymru nodwyd eu bod yn wynebu pwysau tebyg heb unrhyw gynnydd cysylltiedig mewn cyllid;
 - dywedasant hefyd fod y cynnydd hwn yn ychwanegol at y cynnydd mwy sylweddol yr oeddent yn ei wynebu eleni mewn ymateb i'r safon archwilio newydd ISA315;
 - er bod rhai cyrff yn teimlo bod y cynnydd yn rhesymol, roedd rhai yn cwstiyntu sut y gosodwyd ffioedd ar lefel leol ac a fyddai unrhyw ostyngiad mewn ffioedd ar ôl gweithredu'r safon newydd; a
 - bod y Cynghorau Tref a Chymuned a ymatebodd yn teimlo bod y cynnydd yn rhesymol yn sgil pwysau chwyddiant a chostau gwasanaethau proffesiynol eraill.
- 75 Mae'r Bwrdd wedi myfyrio ar yr ymatebion hyn ac wedi ymateb drwy gynnal y cynnydd arfaethedig ar gyfartaledd o 6.4% er gwaethaf gofyniad newydd i ariannu costau cynyddol Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil.
- 76 Rydym yn parhau i weithio'n agos gyda chyrff archwiliedig i liniaru effaith y cynnydd ar eu ffi archwilio.

Buddsoddiad cyfalaf

- 77 Nodir ein blaenoriaethau buddsoddi cyfalaf ar gyfer 2023–24 hyd 2027–28 yn **Arddangosyn 3**.
- 78 Mae buddsoddiad cyfalaf wedi ei dargedu at brosiectau a fydd yn cyflawni effeithlonrwydd ac arbedion yn y dyfodol, yn sicrhau bod ein darpariaeth TGCh yn gwneud y defnydd gorau o'r dechnoleg sydd ar gael a'n bod yn manteisio ar yr atebion digidol sydd ar gael wrth gyflawni ein gwaith.
- 79 Tybiodd ein Hamcangyfrifon blaenorol y byddai ein gofyniad am fuddsoddiad cyfalaf yn dechrau cynyddu o 2024–25 wrth inni weithio tuag at gyflawni ein huchelgeisiau digidol. Dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, mae'r duedd o ran buddsoddiad TGCh wedi symud oddi wrth wariant ymlaen llaw i drefniadau trwydded neu wasanaeth blynyddol, ac o'r herwydd, nid ydym bellach yn rhagweld y bydd angen buddsoddiad cyfalaf mor sylweddol.

Arddangosyn 3: buddsoddiad cyfalaf

	2023-24 £'000	2024-25 £'000	2025-26 £'000	2026-27 £'000	2027-28 £'000
Rhaglen Newid	200	200	200	200	200
Strategaeth TGCh	110	110	110	110	110
Cyfanswm	310	310	310	310	310

Ein Rhaglen Newid

- 80 Mae gennym raglen newid sefydledig yn Archwilio Cymru i ddarparu rheolaeth effeithiol ar gyfer prosiectau newid sydd ar ddod. Bydd angen buddsoddiad cyfalaf ar rai o'r rhain fel y nodir isod.

Gweithleoedd y dyfodol

- 81 Hwn a fu ein prosiect newid mwyaf arwyddocaol hyd yn hyn. Yn 2022–23, gwnaethom gwblhau'r broses o adleoli ein swyddfa yng Nghaerdydd i safleoedd newydd llai. Yn ystod 2023–24, rydym wedi adleoli ein swyddfa yng ngogledd Cymru o Abergele i swyddfa Llywodraeth Cymru yng Nghyffordd Llandudno. Hyd yn hyn, rydym wedi arbed dros £200,000 o'r symudiadau hyn.
- 82 Yn ystod 2024–25, byddwn yn adolygu ein hanghenion llety yn ein swyddfeydd ym Mhenlle'r-gaer ac mae ein rhaglen newid yn cynnwys cyllid a fydd yn ein galluogi i sicrhau bod y safle hwn yn parhau i fodloni ein gofynion gweithle sy'n dod i'r amlwg.

Ein Strategaeth Ddigidol

- 83 Rydym yn parhau i fuddsoddi mewn offer digidol er mwyn sicrhau y gallwn gyflawni ein gwaith mor effeithlon ac effeithiol â phosibl. Mae'r cynllun buddsoddi ar gyfer 2024–25 yn cynnwys:
- cwblhau'r broses o ddatblygu meddalwedd platfform archwilio newydd ar gyfer ein gwaith archwilio Ariannol a Pherfformiad;
 - datblygiad parhaus ein gwefan allanol, i fodloni ein gofynion rhanddeiliaid yn well; a
 - gwelliannau i systemau gwybodaeth rheoli.
- 84 Fel y nodir uchod, rydym wedi lleihau'r cyllid a ragwelwyd yn flaenorol ar gyfer y gwaith hwn gan fod y diwydiant yn symud tuag at reffeniw yn hytrach na chyllid cyfalaf. Fodd bynnag, mae'n debygol y bydd angen rhywfaint o fuddsoddiad ymlaen llaw ar gyfer y prosiectau a nodir uchod.

Ein Strategaeth TGCh

- 85 Rydym wedi sefydlu rhaglen dreigl ar gyfer adnewyddu offer cyfrifiadur personol/technolog gwybodaeth er mwyn sicrhau parhad busnes a bod offer yn parhau i fod yn addas i'r diben ac yn ddibynadwy.

Symudiadau mewn cyfalaf gweithio

- 86 Gwneir addasiad i'n Hamcangyfrif adnoddau i ganiatáu symudiadau mewn cyfalaf gweithio ar ddiwedd y flwyddyn. Ni ellir amcangyfrif y symudiadau hyn yn gywir ond byddant yn cynnwys:
- cynyddu neu leihau gwerth dyledwyr ar ddiwedd y flwyddyn.
 - cynnydd neu ostyngiadau mewn credydwyr ar ddiwedd y flwyddyn.
 - cynnydd neu ostyngiadau mewn darpariaethau ar ddiwedd y flwyddyn.
- 87 Ar gyfer y rhan fwyaf o flynyddoedd, mae Swyddfa Archwilio Cymru yn caniatáu tynnu £200,000 tybiannol o arian ychwanegol er mwyn caniatáu i'r symudiadau hyn, gydag unrhyw arian nas defnyddiwyd, gael eu dychwelyd i Gronfa Gyfunol Cymru ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol.
- 88 Ar gyfer 2023–24, cynyddwyd y cais hwn gan ein bod yn ymwybodol y byddem yn rhyddhau darpariaeth sylweddol yn ystod 2023–24 ar gyfer y setliad dadfeiliad ar ein swyddfeydd ar Heol y Gadeirlan.
- 89 Ar gyfer 2024–25, rydym wedi lleihau hwn i £200,000 i ganiatáu eitem ddigwyddiadol arferol ar gyfer symudiadau ar ddiwedd y flwyddyn.

Ein galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru 2024-25

Sut yr ydym yn defnyddio Cronfa Gyfunol Cymru

- 90 Ariennir oddeutu 34% o gyfanswm ein cyllideb o Gronfa Gyfunol Cymru ac mae'r balans yn cael ei ariannu o'r ffioedd a godir gennym ar gyrff archwiliedig (ein hadnoddau sy'n cronni).
- 91 Rydym yn defnyddio'r cyllid a ddarperir yn uniongyrchol gan Gronfa Gyfunol Cymru at y prif ddibenion canlynol:
- cyllid er budd ehangach y sector cyhoeddus:
 - ein rhaglen hyfforddiant ariannol Cymru gyfan.
 - ein Cyfnewidfa Arfer Da; a
 - mynediad am ddim i'r Fenter Twyll Genedlaethol i'r holl gyrff sy'n cymryd rhan.
 - ariannu gwaith archwilio nad yw'n cael ei ariannu gan incwm ffioedd – mae hyn yn cynnwys ein harchwiliadau a'n hastudiaethau gwerth Cenedlaethol a'n rhaglen astudiaethau o Lywodraeth Leol.
 - cyfrannu at gostau rhedeg Archwilio Cymru.
- 92 Hefyd, mae Cronfa Gyfunol Cymru yn ariannu'r holl fuddsoddiad cyfalaf yn uniongyrchol.

Cyllid er budd ehangach y sector cyhoeddus

Datblygu sgiliau ariannol Cymru gyfan

- 93 Defnyddir cyllid o Gronfa Gyfunol Cymru i ddarparu cefnogaeth barhaus i'n rhaglen lwyddiannus gan ddarparu cyfleoedd i raddedigion a phrentisiaid i fyfyrwyr o bob cwr o Gymru.
- 94 Ar hyn o bryd, rydym yn cyflogi oddeutu 60 o hyfforddeion a phrentisiaid, gan ddarparu cyfleoedd hyfforddi o'r radd flaenaf iddynt a sicrhau cyflenwad o weithwyr cyllid proffesiynol yn y dyfodol ar gyfer sector cyhoeddus Cymru.
- 95 Rydym yn defnyddio cyllid Cronfa Gyfunol Cymru i wneud y canlynol:
- darparu cyfleoedd secondio i'n hyfforddeion graddedig mewn cyrff sector cyhoeddus eraill yng Nghymru;
 - targedu ein proses recriwtio i wella amrywiaeth gymdeithasol a chynhwysiant yn ein gweithlu a'r proffesiwn cyllid ehangach yng Nghymru;
 - ariannu cynhadledd flynyddol ar gyfer hyfforddeion y sector cyhoeddus ledled Cymru, sy'n hybu gwerth a phwysigrwydd gyrfa ym maes cyllid cyhoeddus;
 - cefnogi'r costau hyfforddi ar gyfer ein rhaglen hyfforddi graddedigion, gan leihau costau a fyddai fel arall yn cael eu hadennill o ffioedd.
- 96 Yn 2023–24, gwnaethom sicrhau cynnydd o £50,000 yn swm y cyllid ar gyfer y rhaglen hon i adlewyrchu costau uwch yr hyfforddiant a ddisgwyllir i'n hyfforddeion graddedig. Yn y pen draw, roedd y cynnydd yn llai na'r disgwyl ac felly bydd lleihad o £30,000 yn yr elfen hon o'n galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru yn 2024–25 i adlewyrchu'r arbediad hwn. Mae £50,000 ychwanegol wedi ei gynnwys i ariannu codiadau cyflog i staff a gefnogir gan y cynllun hwn.
- 97 Fel y nodir eisoes, rydym hefyd yn gofyn am £220,000 ychwanegol drwy'r amcangyfrif hwn i ehangu'r cynllun hwn ymhellach. Bydd y cyllid ychwanegol hwn yn ein galluogi i gynyddu nifer y graddedigion a'r prentisiaid yr ydym yn eu recriwtio bob blwyddyn, gan ddarparu llif talent yn fewnol ac ar gyfer y sector cyhoeddus ehangach, yn ogystal ag ariannu mwy o waith allgymorth i gefnogi rhagor o symudedd gymdeithasol.

Cyfnewidfa Arfer Da

- 98 Rydym yn defnyddio cyllid a ddarperir gan Gronfa Gyfunol Cymru i redeg ein rhaglen Arfer Da uchel ei pharch yn rhad ac am ddim i gyrrff cyhoeddus a'r trydydd sector ledled Cymru.
- 99 Yn dilyn y pandemig, ym mis Hydref 2022, gwnaethom adfer ein digwyddiadau wyneb yn wyneb gan ganolbwyntio ar thema Tlodi yng Nghymru. Yn ystod 2023, rydym wedi canolbwyntio ar:
- sut mae awdurdodau lleol yn gweithio i ddatblygu ac ehangu mentrau cymdeithasol i helpu llywodraeth leol i ddarparu mwy o wasanaethau a lleihau'r galw.
 - sut mae awdurdodau lleol yn creu'r cyflyrau sydd eu hangen i drawsnewid ffyrdd o weithio a grymuso cymunedau i ffynnu mor annibynnol â phosibl.
 - ysbrydoli'r sector cyhoeddus a'r trydydd sector i groesawu amrywiaeth ddiwylliannol y Gymru fodern a'r manteision o weithio y tu hwnt i gydymffurfio ac i ragoriaeth.
- 100 Yn ddiweddarach eleni, byddwn yn edrych ar feysydd megis:
- sut mae gwasanaethau cyhoeddus yn trosi nodau strategol strategaethau digidol yn gamau ymarferol sy'n gwneud gwahaniaeth i fywydau bob dydd.
 - gweithio mewn partneriaeth i wella llesiant.
 - rhannu enghreifftiau o ddulliau arloesol o reoli gofal heb ei drefnu yng Nghymru
 - sut y gall gwasanaethau cyhoeddus hyrwyddo diwylliant o uniondeb.
 - rhannu enghreifftiau o ddulliau arloesol ar gyfer teithio llesol ledled Cymru a thu hwnt.
- 101 Ceir manylion llawn ein digwyddiadau sydd ar ddod ar ein gwefan.
- 102 Ar gyfer 2024–25, rydym yn cynyddu'r cyllid ar gyfer y gwaith archwilio hwn yn unol â'r cynnydd arfaethedig mewn cyfraddau ffioedd.

Y Fenter Twyll Genedlaethol

- 103 Ers 2015, mae'r Pwyllgor Cyllid wedi cefnogi'r egwyddor o gymryd rhan yn y Fenter Twyll Genedlaethol ar gyfer pob corff cyhoeddus yng Nghymru heb unrhyw gost i'r cyrff hynny. Nododd ein hadroddiad dwyflynyddol diwethaf arbedion a gordaliadau posibl o £6.5 miliwn ar draws gwasanaethau cyhoeddus Cymru, sy'n cynyddu'r arbedion cronol i £49.4 miliwn ers 1996.
- 104 Heb y cyllid hwn, byddai angen trosglwyddo'r costau o gyflawni'r gwaith hwn yn uniongyrchol i'r cyrff sy'n cymryd rhan fel ffioedd ychwanegol, a allai arwain at ostyngiad sylweddol yn nifer y cyrff sy'n dewis cymryd rhan.
- 105 Mae cyllid ar gyfer ein gwaith o ran y Fenter Twyll Genedlaethol yn destun codiadau/gostyngiadau bob yn ail flwyddyn i dalu costau dwyflynyddol Swyddfa'r Cabinet ddwywaith am wirio data. Bydd y flwyddyn 2024–25 yn gweld cynnydd o £130,000 o'i chymharu â 2023–24.
- 106 Nodir dadansoddiad llawn o'r cyllid a ddyrennir ar gyfer y Fenter Twyll Genedlaethol yn **Arddangosyn 4**.

Arddangosyn 4 – Dadansoddiad o gostau y Fenter Twyll Genedlaethol

	2024-25 £'000	2023-24 £'000	Newid £'000
Gwiriwr Ceisiadau y Fenter Twyll Genedlaethol (App Check)	50	50	-
Paru data ychwanegol	45	45	-
Cost gwaith archwilio (ar sail cyfraddau ffioedd ac amser staff)	55	52	3
Taliadau i Swyddfa'r Cabinet (bob yn ail flwyddyn)	130	-	130
Cyfanswm	280	147	133

Gwaith archwilio nas ariennir trwy ffioedd

Archwiliadau ac Astudiaethau Gwerth Cenedlaethol ac Astudiaethau o Lywodraeth Leol

- 107 Mae rhaglen archwiliadau gwerth am arian cenedlaethol yr Archwilydd Cyffredinol yn rhoi cymorth i waith craffu y Senedd. Adroddir yr astudiaethau hyn i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd ac fe'u disgrifir yn ein [Cynllun Blynyddol ar gyfer 2023–24](#).
- 108 Defnyddir y cyllid hwn hefyd i helpu i gyflawni dyletswyddau yr Archwilydd Cyffredinol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ar gyfer cyrff perthnasol y llywodraeth ganolog.
- 109 Mae'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus yn un o ddulliau allweddol y Senedd o ddwyn sefydliadau a ariennir yn gyhoeddus i gyfrif. Felly, ein nod yw sicrhau ein bod yn cefnogi'r Pwyllgor yn ei waith. Rydym hefyd yn cefnogi gwaith Pwyllgorau eraill y Senedd yn fwyfwy.
- 110 Rydym hefyd yn defnyddio cyllid Cronfa Gyfunol Cymru i wneud y canlynol:
- ymgymryd â darnau o waith i archwilio themâu sy'n deillio o'n gwaith cyfrifon; a
 - cefnogi ein hymateb i faterion a ddygir i'n sylw gan aelodau o'r cyhoedd a'u cynrychiolwyr etholedig.
- 111 Ar gyfer 2024–25, rydym yn cynnig cynyddu'r cyllid ar gyfer y gwaith archwilio hwn yn unol â'r cynnydd arfaethedig mewn cyfraddau ffioedd.
- 112 Hefyd, ar gyfer 2024–25, rydym wedi nodi £41,000 o gostau eraill sy'n gysylltiedig ag estyniad arfaethedig Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i gyrff ychwanegol y bydd gan yr Archwilydd Cyffredinol ddyletswydd i adrodd arnynt³. Rydym yn rhagweld y byddai'r gost flynyddol sylfaenol hon yn digwydd bob blwyddyn yn ystod cylch adrodd 2025–2030, a godir fel y bo'n briodol yn unol â'n Hamcangyfrif ehangach.

3 Ym mis Gorffennaf 2022, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad ar y bwriad o estyn y Ddeddf i wyth corff ychwanegol. Mae'r rhain bellach yn cynnwys dau gorff nad Archwilydd Cyffredinol Cymru yw'r archwilydd allanol ar eu cyfer (Trafnidiaeth Cymru a'r Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol) a thri (Cymwysterau yng Nghymru, Gofal Cymdeithasol Cymru, ac Awdurdod Cyllid Cymru), oherwydd nad oes darpariaeth mewn deddfwriaeth ar gyfer gwaith cwblhau trefniadau priodol, nid oes gennym drefniadau archwilio perfformiad lleol i ystyried gwaith ymgorffori o dan y Ddeddf. Y tri arall yw cyrff y GIG, Addysg a Gwella Iechyd Cymru, Iechyd a Gofal Digidol Cymru, ac Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru.

- 113 Mae'r costau a nodir ar gyfer 2024–25 yn adlewyrchu ein rhagdybiaeth y byddai'r cyrff newydd yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd llesiant o 1 Ebrill 2024 ac y disgwylir iddynt bennu eu hamcanion llesiant o fewn 12 mis (erbyn mis Mawrth 2025).
- 114 Byddai gweddill y gwaith i gyflawni dyletswyddau archwilio yn y cyrff ychwanegol yn cael ei ledaenu ar draws gweddill y cylch adrodd a'i raglennu ochr yn ochr â gwaith arall sy'n ofynnol o dan y Ddeddf.
- 115 Mae'r rheoliadau i gefnogi estyniad y Ddeddf, ac felly'r amserlen ar gyfer cychwyn ei gofynion eto i'w cwblhau gan Lywodraeth Cymru.
- 116 Heb ystyried costau pontio, nid yw'r ffigurau'n rhoi cyfrif am waith y bydd yn rhaid i ni ei gyflawni yn y tri chorff GIG ychwanegol y mae Llywodraeth Cymru yn cynnig dod â nhw o dan y Ddeddf. Byddai gwaith archwilio yn y cyrff hynny yn cael ei gefnogi o dan eu trefniadau ariannu presennol ar gyfer gwaith archwilio perfformiad lleol. Bydd hyn yn golygu ail-lunio neu ddisodli gwaith arall. Er bod yr Archwilydd Cyffredinol yn gyfforddus â'r dull hwn y tro hwn, ni all fod felly bob amser. Bob tro y caiff dyletswyddau newydd eu hamsugno drwy ddisodli gwaith arall, mae'n cyfyngu ar annibyniaeth a hyblygrwydd rhaglen waith yr Archwilydd Cyffredinol a'r gallu i fynd ar drywydd risgiau allweddol.
- 117 Yn ein hymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru yn 2022, nodwyd y byddem yn croesawu trafodaeth bellach am gyfrifoldebau'r Archwilydd Cyffredinol o dan y Ddeddf yn rhan o werthusiad ôl-ddeddfwriaethol. Gallai hyn ein galluogi i optimeiddio cymesuredd, darbodaeth ac effaith ein dull, yn enwedig yng nghyd-destun nifer fwy o gyrff sy'n ddarostyngedig i'r ddyletswydd llesiant. A nodwn y gellid creu cyrff newydd eraill y byddai'r Ddeddf o bosibl yn gymwys iddynt yn y dyfodol, megis corff goruchwyllo arfaethedig ar gyfer diogelwch tomenni glo.

Gwaith Archwilio Perfformiad Lleol

- 118 Fel y nodir yn ein Hamcangyfrif ar gyfer 2023–24, roeddem wedi bwriadu symud oddeutu traean o'r cyllid (£1.26 miliwn) ar gyfer peth o'n gwaith archwilio perfformiad mewn Llywodraeth Leol ac lechyd o gyllid sy'n deillio o ffioedd i gyllid Cronfa Gyfunol Cymru.
- 119 Yn y pen draw, cyn cyflwyno ein Hamcangyfrif ar gyfer 2023–24, ni allai Llywodraeth Cymru gadarnhau ei chefnogaeth dros wneud yr addasiadau angenrheidiol i gyllid awdurdodau lleol a chyrrff iechyd i ddal y Gronfa Gyfunol Cymru yn ddiniwed. O ganlyniad, gofynnodd Pwyllgor Cyllid y Senedd i ni ohirio'r cynnig hwn tan ein Hamcangyfrif 2024–25.
- 120 Gwnaethom ystyried safbwyntiau cyrrff archwiliedig, a fynegwyd yn ymarfer ymgynghori y llynedd, sy'n gwerthfawrogi'r mewnwelediad o'n gwaith archwilio lleol wrth ddeall manteision y cynigion am astudiaethau mwy thematig. Felly, roedd y newid arfaethedig a nodwyd yn ein hymarfer ymgynghori yn llai na'r hyn a ragwelwyd yn flaenorol, sef oddeutu £850,000.
- 121 Yn anffodus, roedd Llywodraeth Cymru'n dal yn methu â chadarnhau ei chefnogaeth i'r cynnig hwn o hyd oherwydd pwysau eraill ac felly rydym wedi penderfynu peidio â mynd ar drywydd y newid arfaethedig.

Cyfraniad at gostau rhedeg

- 122 Rydym yn defnyddio cyllid o Gronfa Gyfunol Cymru i ariannu costau Swyddfa Archwilio Cymru na ellir eu codi'n rhesymol ar gyrff archwiliedig drwy ffioedd. Yn 2024–25, byddwn yn cyflawni lleihad o £70,000 yn y cyfraniad hwn fel y nodir yn **Arddangosyn 1** ar dudalen 4.
- 123 Mae cynnydd o £30,000 sy'n gysylltiedig â'r codiad cyflog arfaethedig wedi ei wrthbwyso gan ostyngiad o £100,000 yn y cyfraniad i gydraddoli costau teithio sy'n gysylltiedig â'r gostyngiad cyffredinol yn ein costau teithio.

Ein Cynllun Ariannol Tymor Canolig

- 124 Mae ein cynllun ariannol tymor canolig yn tybio, dros y tair blynedd nesaf, y bydd ein hadnoddau archwilio yn cael eu cynnal ar lefelau 2024–25 wrth inni geisio mynd i'r afael â'r ôl-groniad archwilio sydd wedi codi ers y pandemig.
- 125 Os gellir mynd i'r afael â'r ôl-groniad – ac mae hyn yn dibynnu ar ein gallu i recriwtio'r adnoddau sydd eu hangen i gyflawni hyn – yna o 2027–28, byddem yn disgwyl gweld gostyngiadau mewn costau staff ac incwm sy'n deillio o ffioedd i adlewyrchu ein 'cyflwr sefydlog'.
- 126 O ystyried yr ansicrwydd presennol, ni chynhwyswyd unrhyw ddarpariaeth ar gyfer cynnydd mewn prisiau a chyflogau yn y dyfodol.

Arddangosyn 7: Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2024–25 hyd 2028–29

	2024-25 £'000	2025-26 £'000	2026-27 £'000	2027-28 £'000	2028-29 £'000
Costau staff	22,312	22,537	22,537	21,372	21,372
Safle	731	731	731	731	731
Teithio a Chynhaliaeth	303	303	303	303	303
Costau cylchol y Fenter Twyll Genedlaethol	130	0	130	0	130
Costau eraill	3,149	3,149	3,149	3,149	3,149
Cyfanswm y gwariant	26,625	26,720	26,850	25,555	25,685
Incwm sy'n deillio o Ffioedd Archwilio	17,476	17,701	17,701	16,536	16,536
Cyfanswm yr alwad ar Gronfa Gyfunol Cymru (Refeniw)	9,149	9,019	9,149	9,019	9,149
Cyfanswm yr alwad ar Gronfa Gyfunol Cymru (Cyfalaf)	310	310	310	310	310

Atodiadau

-
- 1 Cyllideb refeniw 2024–25
 - 2 Cynllun Ffioedd 2024–25

1 Cyllideb refeniw 2024–25

	Amcangyfrif Adnoddau 2024-25 £'000	Arian Parod 2024-25 £'000	Amcangyfrif Adnoddau 2023-24 £'000	Arian Parod 2023-24 £'000	Y Newid o'r Naill Flwyddyn i'r Llall (Adnoddau) £'000	Y Newid o'r Naill Flwyddyn i'r Llall (Arian Parod) £'000
Costau staff	23,444	23,444	21,041	21,041	2,403	2,403
Rheoli swyddi gwag	(1,132)	(1,132)	(987)	(987)	(145)	(145)
Teithio a chynhaliaeth	303	303	435	435	(132)	(132)
Safle	731	595	754	754	(23)	(159)
TAW anadferadwy	500	500	500	500	-	-
TGCh	664	664	699	699	(35)	(35)
Llywodraethu Archwilio Cymru	320	320	320	320	-	-
Hyfforddiant allanol	326	326	341	341	(15)	(15)
Costau blynyddol y Fenter Twyll Genedlaethol	95	95	95	95	-	-
Dibrisiant a llog	396	-	360	-	36	-
Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	1,248	1,248	1,217	1,217	31	31
Targed arbedion	(400)	(400)	(500)	(500)	100	100
Costau cylchol y Fenter Twyll Genedlaethol	130	130	-	-	130	130
Cyfanswm costau	26,625	26,093	24,275	23,915	2,350	2,178

Treuliau

		Amcangyfrif Adnoddau 2024-25 £'000	Arian Parod 2024-25 £'000	Amcangyfrif Adnoddau 2023-24 £'000	Arian Parod 2023-24 £'000	Y Newid o'r Naill Flwyddyn i'r Liall (Adnoddau) £'000	Y Newid o'r Naill Flwyddyn i'r Liall (Arian Parod) £'000
Incwm sy'n deillio o Ffioedd	Ffioedd Archwilio	(16,494)	(16,494)	(14,605)	(14,605)	(1,889)	(1,889)
	Cronfeydd Amaethyddol yr UE	-	-	(600)	(600)	600	600
	Ffioedd ardystio grantiau	(982)	(982)	(928)	(928)	(54)	(54)
	CYFANSWM INCWM	(17,476)	(17,476)	(16,133)	(16,133)	(1,343)	(1,343)
Cyfalaf	310	310	310	310	-	-	
Symudiadau mewn cyfalaf gweithio⁴		200	-	550	-	(350)	
Y cyfanswm i'w ariannu o Gronfa Gyfunol Cymru	9,459	9,127	8,452	8,642	1,007	485	

4 Ar gyfer 2023–24, roedd hyn yn cynnwys y setliad dadfeiliad disgwylidig ar gyfer Heol y Gadeirlan

2 Cynllun Ffioedd 2024–25

Cynllun Ffioedd 2024–25

Cynllun ffioedd yw hwn a baratowyd gan Swyddfa Archwilio Cymru o dan adran 24 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Gosodir y cynllun ffioedd hwn gerbron y Senedd o dan adran 24(4)(c) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

This document is also available in English.

© Swyddfa Archwilio Cymru 2023

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Dr Kathryn Chamberlain

Cadeirydd, Swyddfa
Archwilio Cymru

Cynnwys

Trosolwg

Cyflwyniad	35
Cyfraddau ffioedd a graddfeydd ffioedd	35
Codi ffioedd	40

Atodiadau

Atodiad A – Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 – testun llawn adran 24	42
Atodiad B – Rhestr o'r deddfiadau y caiff ac mae'n rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd odanynt	44
Atodiad C – Graddfeydd Ffioedd 2024–25	46

Cyflwyniad

Cyfraddau ffioedd a graddfeydd ffioedd

- 1 Paratowyd y Cynllun Ffioedd hwn o dan adran 24 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 (y Ddeddf) (**Atodiad 1**). Ar ôl iddo gael ei gymeradwyo gan y Senedd, mae'r Cynllun Ffioedd yn darparu'r sail ar gyfer codi ffioedd.

Cyfraddau ffioedd 2024–25

- 2 Fel y nodwyd yn ein hymgyngoriad ar ffioedd arfaethedig ym mis Medi 2023, mae angen i ni gydnabod pwysau costau byw ar ein staff ac rydym wedi gwneud darpariaeth ar gyfer codiadau cyflog yn unol â gweddi y sector cyhoeddus. Rydym hefyd wedi gorfod gwneud darpariaeth ar gyfer cynnydd yng nghyfraniadau cyflogwyr ar gyfer Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil a gyhoeddwyd yn ddiweddar.
- 3 Pan fo hynny'n bosibl, rydym wedi lliniaru pwysau chwyddiant drwy nodi arbedion ar gyllidebau nad ydynt ar gyflogau megis llety a theithio, gan nodi arbedion o dros £2 miliwn dros y pum mlynedd nesaf.
- 4 Rydym yn parhau i wneud buddsoddiad sylweddol mewn ansawdd archwilio er mwyn ymateb i adolygiadau⁵ o archwilio a safonau proffesiynol newydd diweddar ledled y DU. Mae'r adolygiadau amrywiol hyn yn adlewyrchu disgwyliadau cynyddol ynghylch archwilio ac ansawdd yr archwiliad hwnnw.
- 5 Mae cymryd y ffactorau hyn gyda'i gilydd yn golygu bod angen cynnydd cyfartalog o 6.4% yn ein cyfraddau ffioedd yn 2024–25.
- 6 Nodir ein cyfraddau ffioedd arfaethedig ar gyfer 2024–25 yn **Arddangosyn 1**.

5 Adolygiad yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd; Adolygiad Kingman; ac Adolygiad Brydon

Arddangosyn 1: cyfraddau ffioedd arfaethedig 2024–25

Gradd	Cyfradd (£ fesul awr) 2024-25	Cyfradd (£ fesul awr) 2023-24
Cyfarwyddwr Archwilio	179	168
Rheolwr Archwilio	137	129
Arweinydd Archwilio	112	106
Uwch-archwilydd	91	85
Archwilydd	64	61
Hyfforddai graddedig	59	55
Prentis	46	40

7 Rydym yn bwriadu parhau i ddarparu mynediad i'r Fenter Twyll Genedlaethol am ddim.

8 Mae'r Cynllun Ffioedd hwn yn nodi:

- y deddfiadau yr ydym yn codi ffioedd archwilio odanynt.
- y trefniadau ar gyfer pennu'r ffioedd hynny, sy'n cynnwys naill ai:
 - graddfeydd ffioedd sy'n nodi ystodau ffioedd ar gyfer meysydd penodol o waith archwilio mewn llywodraeth leol; neu
 - gyfraddau ffioedd ar gyfer gwaith nas cwmpesir gan raddfeydd ffioedd.

9 Yn fras, ariennir 66% o'n gwariant drwy ffioedd a godir ar gyrff archwiledig. Darperir y 34% sy'n weddill o Gronfa Gyfunol Cymru drwy'r cynnig cyllidebol a basiwyd gan y Senedd.

10 Mae deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol **na chaiff** y ffioedd a godir gennym ar gorff **fod yn fwy** na'r gost lawn o weithredu yn y corff hwnnw y swyddogaeth y mae'r ffi yn ymwneud â hi. Rydym yn pennu ein ffioedd archwilio yn seiliedig ar ein sylfaen gostau amcangyfrifedig, y cymysgedd sgiliau amcangyfrifedig ar gyfer gwaith archwilio ac amcangyfrif o nifer y diwrnodau sydd eu hangen i gwblhau'r gwaith. Nid ydym ac ni chawn wneud elw ar ein gwaith. Mae ein cyfraddau ffioedd wedi eu pennu ar lefel er mwyn adennill y gost lawn amcangyfrifedig, ond dim mwy.

- 11 Ceir tensiwn rhwng rhoi ffi ymlaen llaw i gyrff archwiliedig am y gwaith sydd i'w wneud ar archwiliadau penodol a bod â threfn ddigon hyblyg sy'n cydnabod bod amrywiannau'n anochel. Rydym yn pennu ein ffioedd archwilio yn seiliedig ar ein gwariant amcangyfrifedig, y cymysgedd sgiliau amcangyfrifedig ac amcangyfrif o nifer y diwrnodau sydd eu hangen i gwblhau'r gwaith. Pan fo'r gwaith gofynnol yn sylweddol uwch na'r hyn a amcangyfrifwyd yn wreiddiol, oherwydd cymhlethdodau a gafwyd yn ystod yr archwiliad, cawn godi ffi uwch, fel y caniateir gan ddeddfwriaeth.
- 12 Aethom y tu hwnt i'r gofynion ymgynghori statudol ar ffioedd ac, ym mis Medi 2023, gwnaethom ymgynghori â'r holl gyrff a archwiliwyd a rhanddeiliaid eraill ynghylch ein cyfraddau ffioedd a'n graddfeydd ffioedd arfaethedig ar gyfer 2024–25.
- 13 Derbyniwyd 18 o ymatebion a ddywedodd wrthym:
 - fod cyrff archwiliedig yn parhau i groesawu darpariaeth yr NFI heb unrhyw gost;
 - er ei fod yn cydnabod y pwysau chwyddiant a wynebir gan gyrff Archwilio Cymru nodwyd eu bod yn wynebu pwysau tebyg heb unrhyw gynnydd cysylltiedig mewn cyllid;
 - dywedasant hefyd fod y cynnydd hwn yn ychwanegol at y cynnydd mwy sylweddol yr oeddent yn ei wynebu eleni mewn ymateb i'r safon archwilio newydd ISA315;
 - er bod rhai cyrff yn teimlo bod y cynnydd yn rhesymol, roedd rhai yn cwestiynu sut y gosodwyd ffioedd ar lefel leol ac a fyddai unrhyw ostyngiad mewn ffioedd ar ôl gweithredu'r safon newydd; a
 - bod y Cynghorau Tref a Chymuned a ymatebodd yn teimlo bod y cynnydd yn rhesymol yn sgil pwysau chwyddiant a chostau gwasanaethau proffesiynol eraill.
- 14 Mae'r Bwrdd wedi myfyrio ar yr ymatebion hyn ac wedi ymateb drwy gynnal y cynnydd arfaethedig ar gyfartaledd o 6.4% er gwaethaf gofyniad newydd i ariannu costau cynyddol Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Gwnaethom hyn drwy gynyddu ein targed arbedion o'r hyn a dybiwyd pan gafodd yr ymgynghoriad ei baratoi.
- 15 Byddwn yn gweithio'n agos gyda chyrff archwiliedig i geisio lliniaru effaith y cynnydd hwn ar eu ffi archwilio.

Graddfeydd Ffioedd Llywodraeth Leol 2024–25

- 16 Ffordd o reoleiddio cost archwiliadau cyhoeddus, drwy bennu terfynau a thrwy adolygu ffioedd gan eu cymharu â'r terfynau hynny, yw graddfeydd ffioedd. Mae graddfeydd ffioedd hefyd yn darparu fframwaith fel y gall archwilwyr asesu faint o waith archwilio blynyddol sy'n angenrheidiol a'r ffi i'w chodi am y gwaith hwnnw mewn corff archwiliedig penodol.
- 17 Darperir graddfeydd ffioedd ar gyfer archwilio cyfrifon ariannol 2023–24, ynghyd â gwaith archwilio perfformiad i'w wneud yn 2024–25, yn **Atodiad C** mewn cysylltiad ag awdurdodau unedol, awdurdodau tân ac achub, awdurdodau parciau cenedlaethol, comisiynwyr heddlu a throseddu, prif gwnstabiliaid, cynghorau tref a chymuned a chronfeydd pensiwn llywodraeth leol.
- 18 Darperir graddfa ffioedd ar wahân mewn cysylltiad â'r Fenter Twyll Genedlaethol.
- 19 Mae archwiliad perfformiad yn cynnwys archwiliadau datblygu cynaliadwy, archwiliadau gwybodaeth gwella, asesiadau gwella ac archwiliadau arbennig. Nid yw'r holl swyddogaethau hyn yn berthnasol i bob math o gorff archwiliedig.
- 20 Cyfrifir ffioedd archwilio amcangyfrifedig cyrff archwiliedig nas cwmpesir gan y gofyniad statudol am raddfa ffioedd yn yr un modd â'r rhai a gwmpesir ganddo – hynny yw, drwy gymhwyso'r cyfraddau ffioedd a gyhoeddir yn y Cynllun Ffioedd hwn i'r cymysgedd tîm amcangyfrifedig ac amcangyfrif o nifer yr oriau sydd eu hangen i gyflawni'r archwiliad.
- 21 Mae archwilwyr yn ymgymryd â gwaith ardystio grantiau ar ran yr Archwilydd Cyffredinol. Mae swm y gwaith ardystio grantiau a wneir mewn unrhyw flwyddyn yn dibynnu ar nifer y cynlluniau sy'n ddarostyngedig i archwiliad a nifer y cyrff archwiliedig sy'n cymryd rhan yn y cynlluniau hynny. Cyfrifir ffioedd am y gwaith hwn gan ddefnyddio'r cyfraddau ffioedd a chan adlewyrchu maint, cymhlethdod neu unrhyw faterion penodol mewn cysylltiad â'r grant sydd dan sylw.
- 22 Mae'r cyfraddau ffioedd yn berthnasol i'r holl waith archwilio ac eithrio i'r graddau pan fo graddfeydd ffioedd, pan fo hynny'n berthnasol, yn rheoleiddio'r swm sydd i'w godi (neu yn achos gwaith a wneir o dan gytundebau a wnaed cyn 1 Ebrill 2014, mae'r cyfraddau mewn termau y cytunwyd arnynt). Os yw'n ymddangos wedyn fod y gwaith sy'n gysylltiedig ag archwiliad penodol yn wahanol iawn i'r hyn a ragwelwyd yn wreiddiol, cawn godi ffi sy'n wahanol i'r hyn a hysbyswyd yn wreiddiol.
- 23 Yn achos darparu gwasanaethau gweinyddol, proffesiynol neu dechnegol eraill a ddarperir, codir ffioedd yn unol â'r cytundeb perthnasol, ar yr amod bod symiau o'r fath yn cael eu capio ar y gost lawn o ddarparu'r gwasanaeth.

- 24 Er mwyn cyflawni cyfrifoldebau statudol, weithiau, mae angen i archwilwyr wneud gwaith sy'n mynd y tu hwnt i'w dyletswyddau cyffredinol. Gall gwaith ychwanegol gynnwys adroddiadau er budd y cyhoedd, archwiliad eithriadol, arolygiadau arbennig a gwaith ychwanegol mewn cysylltiad â chwestiynau a gwrthwynebiad gan etholwyr, ac atal gwariant anghyfreithlon. Bydd taliadau am y math hwn o waith yn adlewyrchu natur y gwaith sydd ei angen ac fe'u cyfrifir trwy gymhwyso'r cyfraddau ffioedd a gyhoeddir yn y Cynllun Ffioedd hwn i gymysgedd y tîm a nifer yr oriau sydd eu hangen i wneud y gwaith.
- 25 Pan fo angen cymorth arbenigol neu gyngor cyfreithiol neu gyngor proffesiynol arall, codir tâl ar gyrff archwiliedig, sy'n cael ei ychwanegu at gost ein staff archwilio.

Gweithredu Safon Ryngwladol ar Archwilio 315

- 26 Fel y nodir yn ein Cynllun Ffioedd ar gyfer 2023–24, daeth ein harchwiliadau ar gyfer cyfrifon i ben ar 31 Mawrth 2023 a bydd y blynyddoedd dilynol yn cael eu cynnal o dan safon archwilio ddiwygiedig (Safon Ryngwladol ar Archwilio 315 – Nodi ac Asesu Risgiau Camddatgan Perthnasol). Mae'r safon ddiwygiedig wedi cael effeithiau sylweddol a phellgyrhaeddol ar y modd y mae archwilwyr yn cynnal asesiadau risg archwilio ac felly ar yr archwilio cyffredinol.
- 27 Bu cynnydd o 10% yn ein ffioedd archwilio ar gyfartaledd, y tu hwnt i'n cynnydd mewn cyfraddau ffioedd, er mwyn darparu ar gyfer y gymysgedd sgiliau cyfoethocach sy'n gysylltiedig â'r gofynion newydd hyn.
- 28 Rydym yn dal i werthuso effaith y dull newydd hwn ar waith archwilio 2022–23. Ni fydd y gwerthusiad hwn yn cael ei gwblhau tan wanwyn 2024. Byddwn yn ystyried hyn wrth bennu ffioedd ar gyfer cyrff unigol ond at ddibenion ein graddfeydd ffioedd, ni chaniatawyd newid yn 2024–25.

Gwaith archwilio perfformiad lleol

- 29 Trafododd ein hymgyngoriad y posibilrwydd o newid elfen gyllid ar gyfer gwaith perfformiad lleol mewn 22 prif gyngor a saith bwrdd iechyd i hwyluso'r gwaith o ddarparu adolygiadau mwy thematig a thraws-sector.
- 30 Dywedodd ein hymarfer ymgynghori wrthym nad oedd gan gyrff archwiliedig safbwyntiau cryf ar y cynnig hwn ond eu bod yn gwerthfawrogi ein gwaith archwilio perfformiad lleol.
- 31 Fodd bynnag, nid oedd Llywodraeth Cymru yn gallu cefnogi'r cynnig hwn mewn pryd ar gyfer ein Hamcangyfrif ar gyfer 2024–25 ac felly rydym wedi penderfynu peidio â mynd ar drywydd y cynnig ymhellach.
- 32 Mae'r graddfeydd ffioedd ar gyfer ein gwaith perfformiad lleol mewn awdurdodau unedol yn y cynllun ffioedd hwn bellach yn eithrio'r newid hwn.

Codi ffioedd

- 33 Bydd Cyfarwyddwr Ymgysylltu pob corff yn esbonio'r cymysgedd sgiliau sydd ei angen ar gyfer yr archwiliad a'r ffactorau sy'n dylanwadu ar y ffi gyffredinol. Cytunir ar drefniadau codi tâl gyda chyrrff archwiliedig, a gallent gwmpasu taliadau untro, cyfnodol, rheolaidd neu flynyddol, fel y bo'n briodol o dan yr amgylchiadau.
- 34 Disgwylir i gyrff archwiliedig dalu ein hanfonebau o fewn eu targed perfformiad ar gyfer taliadau credydwr, sef deng niwrnod fel arfer. Cawn godi tâl am y costau gweinyddol a ysgwyddir wrth fynd ar drywydd taliadau hwyr.
- 35 Os bydd angen hynny ar gyrff archwiliedig, dylid codi archeb brynu am y ffi archwilio y cytunwyd arni cyn anfon anfonebau.
- 36 Ar ôl cwblhau aseiniadau archwilio, byddwn yn asesu'r costau gwirioneddol a ysgwyddwyd wrth ymgymryd â'r aseiniad o'u cymharu â'r ffi a godir. Byddwn yn ad-dalu unrhyw ffi ormodol sydd uwchben y gost ac, i'r gwrthwyneb, cawn godi costau ychwanegol pan fo'r ffi yn rhy isel. Byddwn yn prosesu ad-daliadau a thaliadau ychwanegol mewn modd sy'n ceisio lleihau costau gweinyddol, megis drwy wrthbwysu ffioedd yn erbyn ffioedd yn y dyfodol neu ffioedd am agweddau eraill ar weithgarwch archwilio.

Atodiadau

- A Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 – testun llawn adran 24**
- B Rhestr o’r deddfiadau y caiff ac mae’n rhaid i Archwilio Cymru godi ffioedd odanynt**
- C Graddfeydd Ffioedd 2024–25**

A Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 – testun llawn adran 24

- (1) Rhaid i SAC baratoi cynllun sy'n ymwneud â chodi ffioedd gan SAC.
- (2) Rhaid i'r cynllun gynnwys y canlynol:
 - (a) rhestr o'r deddfiadau y caiff SAC godi ffi odanynt;
 - (b) pan fo'r deddfiadau hynny'n gwneud darpariaeth i SAC ragnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd, y raddfa honno neu'r graddfeydd hynny;
 - (c) pan fo'r deddfiadau hynny'n gwneud darpariaeth i SAC ragnodi swm i'w godi, y swm hwnnw;
 - (d) pan nad oes darpariaeth wedi ei gwneud ar gyfer rhagnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd, na rhagnodi swm, y modd y bydd SAC yn cyfrifo'r ffi a godir.
- (3) Caiff y cynllun wneud y canlynol ymysg pethau eraill:
 - (a) cynnwys darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol neu ddsbarthau ar achosion gwahanol; a
 - (b) darparu ar gyfer adegau a'r modd y bydd taliadau yn cael eu gwneud.
- (4) O ran y cynllun:
 - (a) rhaid i SAC ei adolygu o leiaf unwaith mewn blwyddyn galendr;
 - (b) caiff SAC ei ddiwygio neu ei ail-wneud ar unrhyw adeg; a
 - (c) rhaid i SAC ei osod (a gosod unrhyw ddiwygiad iddo) gerbron y Cynulliad Cenedlaethol^[6].

6 Mae'r ddeddfwriaeth bresennol yn cyfeirio at y 'Cynulliad Cenedlaethol' er gwaethaf y newid enw i 'Y Senedd/The Welsh Parliament'.

- (5) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhagnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd o dan:
 - (a) adran 64F o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (ffioedd am baru data); neu
 - (b) adran 27A o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (pŵer Gweinidogion Cymru i ragnodi graddfa ffioedd), i gael effaith yn lle graddfa neu raddfeydd ffioedd a ragnodwyd gan SAC, rhaid i SAC ddiwygio'r cynllun i gynnwys y raddfa neu'r graddfeydd ffioedd a ragnodwyd gan Weinidogion Cymru yn lle'r rhai a ragnodwyd gan SAC.
- (6) Nid oes rhaid cael cymeradwyaeth y Cynulliad Cenedlaethol os mai diwygiad a wneir yn unol ag is-adran (5) yw'r unig ddiwygiad i gynllun.
- (7) Bydd y cynllun yn cael effaith pan fydd wedi cael ei gymeradwyo gan y Cynulliad Cenedlaethol neu, yn achos diwygiad a wneir yn unol ag is-adran (5), unwaith y bydd wedi cael ei osod gerbron y Cynulliad.
- (8) Rhaid i SAC gyhoeddi'r cynllun (ac unrhyw ddiwygiad iddo) cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol wedi iddo gael effaith.

B Rhestr o'r deddfiadau y caiff ac mae'n rhaid i Archwilio Cymru godi ffioedd odanynt

Natur y gwaith

Deddfiadau

Caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd am y gweithgareddau canlynol

Archwiliad o gyfrifon gan yr Archwilydd Cyffredinol (ac eithrio cyfrifon llywodraeth leol).

Adran 23(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013

Astudiaethau gwerth am arian a gynhelir drwy gytundeb (ac eithrio sefydliadau addysgol a chyrrff llywodraeth leol – gweler isod).

Adran 23(3)(a), (b) ac (c) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013

Archwiliad, ardystiad neu adroddiad o dan adran 31 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016 mewn cysylltiad â Datganiad Treth Awdurdod Cyllid Cymru.

Adran 23 (3)(ba) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2013

Archwiliad o dan adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (dccc 2) (archwiliadau o gyrrff cyhoeddus at ddibenion asesu i ba raddau y mae corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy).

Adran 23(3)(ca) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013

Unrhyw swyddogaethau sydd gan awdurdod perthnasol a arferir gan Swyddfa Archwilio Cymru neu'r Archwilydd Cyffredinol ac a gyflawnir drwy gytundeb, ac unrhyw wasanaethau gweinyddol, proffesiynol neu dechnegol sydd i'w darparu gan Swyddfa Archwilio Cymru neu'r Archwilydd Cyffredinol drwy drefniant o dan adran 19 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Adran 23(3)(d) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013

Archwiliad eithriadol o gyfrifon corff llywodraeth leol.

Adran 37(8) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004

Adran 145D(2) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998

Cyngor a chymorth a ddarperir gan yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer landlordiaid cymdeithasol cofrestredig.

Dim ond yn unol â chynllun ar gyfer codi ffioedd o dan adran 24 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2013 y caniateir i delerau talu gael eu gwneud

Natur y gwaith**Deddfiadau****Rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru ragnodi graddfeydd ffioedd ar gyfer y gweithgareddau canlynol**

Archwilio cyfrifon cyrff llywodraeth leol	Adran 20(A1)(a) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004
Cymorth i Brif Arolygydd EF dros Addysg a Hyfforddiant Cymru	Adran 41A(6) o Ddeddf Addysg 1997
Astudiaethau sy'n ymwneud â Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig (cymdeithasau tai)	Adran 145C(3) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998
Astudiaethau ar gais cyrff llywodraeth leol	Adran 20(A1)(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004
Astudiaethau gweinyddu budd-daliadau ar gyfer yr Ysgrifennydd Gwladol	Adran 45(7) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004
Gwasanaethau ardystio grantiau	Adran 23(4)(a) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
Astudiaethau ar gais cyrff addysgol	Adran 23(4)(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
Archwiliadau gwybodaeth gwella, asesiadau gwella ac archwiliadau arbennig Awdurdodau Gwella Cymru	Adran 27 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009
Arolygiadau arbennig o brif gynghorau	Adran 101 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

C Graddfeydd Ffioedd 2024–25

Graddfeydd ffioedd ar gyfer gwaith a wnaed o dan y Fenter Twyll Genedlaethol (paru data)

- 37 Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cynnal y Fenter Twyll Genedlaethol gan ddefnyddio ei bwerau paru data statudol o dan Ran 3A o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.
- 38 Mae'r Fenter Twyll Genedlaethol yn paru data ar draws sefydliadau a systemau er mwyn helpu cyrff cyhoeddus i ganfod hawliadau a thrafodion a allai fod yn dwyllodrus neu'n wallus. Mae'r Fenter Twyll Genedlaethol wedi bod yn offeryn effeithiol iawn wrth ganfod ac atal twyll a gordaliadau.
- 39 Nododd ein hadroddiad dwyflynyddol diwethaf arbedion a gordaliadau posibl o £6.5 miliwn ar draws gwasanaethau cyhoeddus Cymru, sy'n cynyddu'r arbedion cronol i £49.4 miliwn ers 1996.
- 40 Ers mis Ebrill 2015, mae'r Senedd wedi talu costau rhedeg y Fenter Twyll Genedlaethol drwy daliad o Gronfa Gyfunol Cymru. Bwriad hyn yw annog sefydliadau i gymryd rhan yn wirfoddol a symleiddio'r trefniadau ar gyfer cyfranogwyr gorfodol. Fel sy'n ofynnol gan ddeddfwriaeth, dangosir y ffioedd ar gyfer cyfranogwyr gorfodol yn **Arddangosyn 2**.

Arddangosyn 2: Ffioedd y Fenter Twyll Genedlaethol

Ffi 2024–25

Awdurdod unedol; comisiynwyr yr heddlu a throseddu a phrif gwnstablaid; awdurdodau tân ac achub; ymddiriedolaethau'r GIG; byrddau iechyd lleol	Dim
Cyfranogwyr gwirfoddol	Dim
Hefyd, gellir rhoi mynediad i'r holl gyfranogwyr at wiriwr ceisiadau'r Fenter Twyll Cenedlaethol (App Check).	Dim

Graddfeydd ffioedd ar gyfer cyrff Llywodraeth Leol

Awdurdodau unedol

Arddangosyn 3: graddfa ffioedd ar gyfer archwilio cyfrifon 2023-24

Gwariant Gros £ miliwn	Ystod ffioedd			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
100	145	171	196	159
200	175	205	236	191
300	195	229	263	213
400	210	247	284	230
500	223	262	302	244
600	234	275	317	257
700	244	287	330	267
800	253	297	342	277
900	261	307	353	286
1,000	268	315	363	294
1,100	275	324	372	302
1,200	281	331	381	309

Arddangosyn 4: graddfa ffioedd ar gyfer gwaith archwilio perfformiad 2024-25

Pob awdurdod unedol	Ystod ffioedd			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
	113	120	136	112

Cronfeydd Pensiwn Llywodraeth Leol**Arddangosyn 5: graddfa ffioedd ar gyfer archwilio cyfrifon 2023-24**

Pob cronfa pensiwn	Ystod ffioedd			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
	45	56	60	48

Awdurdodau Tân ac Achub**Arddangosyn 6: graddfa ffioedd ar gyfer archwilio cyfrifon 2023-24**

Gwariant Gros £ miliwn	Ystod ffioedd			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
20	43	50	58	47
40	51	60	69	56
60	57	67	77	63
80	62	72	83	68
100	65	77	88	72

Arddangosyn 7: graddfa ffioedd ar gyfer gwaith archwilio perfformiad 2024–25

Pob awdurdod tân ac achub	Ystod ffioedd			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
	18	18	18	17

Awdurdodau Parc Cenedlaethol**Arddangosyn 8: graddfa ffioedd ar gyfer archwilio cyfrifon 2023–24**

Gwariant Gros £ miliwn	Ystod ffioedd			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
2	26	31	36	29
4	32	37	43	35
6	35	42	48	39
8	38	45	52	42
10	41	48	55	44

Arddangosyn 9: graddfa ffioedd ar gyfer gwaith archwilio perfformiad 2024–25

Pob awdurdod parc cenedlaethol	Ystod ffioedd			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
	22	24	27	22

Comisiynwyr yr Heddlu a Throseddu

- 41 Mae archwilwyr yn cynnal archwiliadau o ddau gorff statudol mewn ardal heddlu – Comisiynwyr yr Heddlu a Throseddu a'r Prif Gwnstablaid. Mater i archwilwyr benderfynu arno fydd rhannu cyfanswm y ffi rhwng y ddau gorff mewn ardal heddlu benodol, yn seiliedig ar ofynion cyfrifyddu a'r trefniadau gweithredol a roddwyd ar waith gan bob un o'r cyrff.

Arddangosyn 10: graddfa ffioedd ar gyfer archwilio cyfrifon 2023–24

Gwariant Gros Cyfunol Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu a Phrif Gwnstabl £ miliwn	Ystod y ffioedd cyfunol ar gyfer Comisiynwyr yr Heddlu a Throseddu a Phrif Gwnstablaid			Y Flwyddyn Flaenorol
	Isafswm £'000	Canolrif £'000	Uchafswm £'000	Canolrif £'000
50	73	84	96	78
100	86	100	114	93
150	95	110	126	102
200	102	118	135	110
250	108	125	143	116
300	113	131	149	122
350	117	136	155	126

Cynghorau tref a chymuned sydd ag incwm neu wariant blynyddol o dan £2.5 miliwn

- 42 Mae cynghorau tref a chymuned yng Nghymru yn ddarostyngedig i drefn archwilio sicrwydd gyfyngedig.
- 43 Ym mis Hydref 2020, cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol bapur yn nodi sut y bydd yr archwiliadau hyn yn cael eu cynnal ar gylch tair blynedd fel y nodir yn **Arddangosyn 11**.

Arddangosyn 11: cylch archwilio tair blynedd ar gyfer cyngorau tref a chymuned

	Grŵp A	Grŵp B	Grŵp C
Blwyddyn 1	Profi trafodiadau	Gweithdrefnau cyfyngedig	Gweithdrefnau cyfyngedig
Blwyddyn 2	Gweithdrefnau cyfyngedig	Profi trafodiadau	Gweithdrefnau cyfyngedig
Blwyddyn 3	Gweithdrefnau cyfyngedig	Gweithdrefnau cyfyngedig	Profi trafodiadau

- 44 Seilir y taliadau am y gwaith hwn ar yr amser a gymerir i gwblhau'r archwiliad ar daliadau cyfradd ffioedd fel y nodir yn **Arddangosyn 1** ar dudalen 36.
- 45 Mewn amgylchiadau pan fo angen rhagor o dystiolaeth ar yr archwilydd i gyflawni ei gyfrifoldebau'n briodol, gan gynnwys ar ôl cyhoeddi adroddiad budd cyhoeddus cysylltiedig, cynhelir profion ychwanegol i fynd i'r afael â phryderon yr archwilydd.
- 46 Pwysleisir y bydd y tâl gwirioneddol a godir ar unrhyw gorff penodol yn dibynnu ar yr amser gwirioneddol a weithiwyd ar yr archwiliad penodol hwnnw. At ddibenion dangosol yn unig y mae'r ystod o ffioedd a ddarperir yn **Arddangosyn 12**.

Arddangosyn 12: amcangyfrif o'r taliadau amser am archwilio cyfrifon cyngorau tref a chymuned 2023-24

	Band 1 (<£10k)	Band 2 (<£25k)	Band 3 (<£50k)	Band 4 (<£100k)	Band 5 (<£500k)	Band 6 (>£500k)
Archwilio trafodiadau	£160 - £195	£181- £213	£245 - £300	£379 - £463	£676 - £809	£899 - £1,160
Gweithdrefnau cyfyngedig	£117 - £138	£145 - £172	£145 - £172	£223 - £266	£223 - £266	£223 - £266

Cyfraddau ffioedd ar gyfer gwaith arall mewn llywodraeth leol

- 47 Heblaw am y mathau hynny o gyrff y mae graddfeydd ffioedd wedi eu rhagnodi ar eu cyfer fel y dangosir uchod, mae nifer fach o fathau eraill o gyrff llywodraeth leol y mae'r broses o ragnodi graddfa ffioedd yn fater o drosi'r gofynion adnoddau yn ffioedd yn seiliedig yn uniongyrchol ar gostau cyflawni'r gwaith neu drwy gymhwyso'r cyfraddau ffioedd fel y nodir yn **Arddangosyn 1**. Bydd hyn yn cynnwys archwiliadau o Gyd-bwyllgorau Corfforaethol. Mae'n dal yn wir, ar gyfer archwilio'r gyrff hyn, ein bod yn defnyddio dull cwbl gynhwysfawr wrth gynllunio'r archwiliadau.
- 48 Er mwyn i gyrff llywodraeth leol o bob math gyflawni eu cyfrifoldebau statudol, weithiau, mae angen i'r Archwilydd Cyffredinol wneud gwaith sy'n mynd y tu hwnt i ddyletswyddau cyffredinol (y rhai a nodir yn adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 ac yn adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015). Gall gwaith ychwanegol gynnwys adroddiadau er budd y cyhoedd, archwiliad eithriadol, arolygiadau arbennig a gwaith ychwanegol mewn cysylltiad â heriau gan etholwyr, ac atal gwariant anghyfreithlon. Bydd taliadau am y math hwn o waith yn adlewyrchu natur y gwaith sydd ei angen.
- 49 Mae'n bosibl hefyd y bydd archwilwyr yn ymgymryd â gwaith ardystio grantiau mewn gyrff llywodraeth leol ar ran yr Archwilydd Cyffredinol. Mae swm y gwaith ardystio grantiau a wneir mewn unrhyw flwyddyn yn dibynnu ar nifer y cynlluniau sy'n ddarostyngedig i archwiliad a nifer y gyrff archwiliedig sy'n cymryd rhan yn y cynlluniau hynny. Codir tâl am y gwaith hwn fesul awr ac mae'n adlewyrchu maint, cymhlethdod a/neu unrhyw faterion sy'n ymwneud â'r grant dan sylw fel y nodir yn **Arddangosyn 13**.

**Arddangosyn 13: amcangyfrifon o gyfrannau cymharol graddau staff
archwilio sydd i'w defnyddio ar gyfer gwahanol fathau o waith grantiau.**

Gradd y staff	Cymysgedd staff grantiau cymhleth %	Pob cymysgedd arall o staff grantiau %
Cyfarwyddwr ymgysylltu	1 i 2	0 i 1
Rheolwr Archwilio	4 i 6	1 i 2
Arweinydd Archwilio	18 i 21	12 i 16
Archwilydd/prentis dan hyfforddiant neu hyfforddai/prentis graddedig	71 i 77	81 i 87

Mae grantiau cymhleth yn cynnwys:

- BEN01 Cynllun budd-daliadau tai a'r dreth gyngor
- LA01 Ffurflen ardrethi annomestig cenedlaethol
- PEN05 Ffurflen pensiynau athrawon

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: gwybodaeth@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.